

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu Naalakkersuisut aalajangiussassatut siunnersuummik matuminnga saqqummiussipput:

UKA13-imit atuutilersumik uranimik aamma aatsitassanik qinngornilinnik pïaasarnermik attueqqusinnngilluinnarnerup atorunnaarsinnaannik Inatsisartut akuersissuteqarnissaannik Inatsisartut aalajangiussinissaannut siunnersuut.

(Inuussutissarsiornermut Aatsitassaqaqarnermullu Naalakkersuisoq)

Tunngavigisaq:

Nunatta aningaasaqarnikkut nammineq napatissinnaalerlugu ineriartortinnissaanut aatsitassat isumalluutit atugarinerisa aalajangiisuunerat Naalakkersuisut isumaqarfigaat. Naalakkersuisut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaanni 26. marts 2013-imeersumi isumaqatigiissutigineqarpoq

”Aatsitassanik qinngornilinnik attueqqusinnngilluinnarneq atorunnaarsinneqassaaq, tamannali pissaaq peqqissutsimut, avatangiisunut pinngortitamullu navianartorsiortitsinngitsumik.”

Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit siusinnerusukkut folketingimit inatsisaasuni aatsitassat sorliit ujartorlugillu atorneqarsinnaanerannut killiliissutinik imaqartoqanngilaq. Pissutsit tamakku akuersissutini ataasiakkaani aalajangersakkatigut inatsisilersugaapput. Taamaalillutik akuersissummi aatsitassat sorliit ilaanersut tigussaasutut akuersissutini allassimasarput. Aatsitassanik atortussiassat pillugit taamatorluinnaq tunngavigisaq Kalaallit Nunaanni inatsisaasuni atuuttuni ingerlateqqinneqarpoq.

1992-imi akuersissutissatut allassimasat qinnuteqarnissamut ingerlassassat peqatigalugit najoqqutassialiorneqarput. Aatsitassanik ujartuinermi najoqqutassatut akuersissutini kulbrintinut pinngoqqaatinullu qinngornilinnut nalinginnarmik ilanngussaqaqannginnissaq ilanngunneqarpoq.

Tunngaviusumik aalajangiussinermik tassannga akuersissuteqarnikkut tigussaasumik ujartuinermik aatsitassalerinermillu suliniutinut aalajangiussaqaqarneq pineqanngilaq. Aatsitassalerinermik suliniutit tamarmik misissuinernek akuersissutinillu tullerïaakkanik annertuunik aqusaagaqqaassapput. Nunarsuatsinni nunat 30-t sinnerlugit uranisiortuupput, nunanillu allanit misilittakkat takutippaat uranimik pïaaneq avammullu tunisineq nunani tamalaani malittarisassianik tamakkiisumik, nunallu nunanut allanut isumannaallisaanikkullu politikkikkut pingaarnertut soqutigisaanik naapertuutsitsilluni pisinnaasut. Taamaalilluni nunani tamalaani annertuupilussuarnik malittarisassiassanik pigisaqartoqalersimavoq, aammalu uranisiornermi avammullu tunisinermi aqusaagassanik tamanik misissuillunilu nakkutilliinermik isumannaallisaanissamut aqqissuussaqaqartoqarluni, kiisalu peqqissutsikkut, avatangiisitigut assartuisarnermilu ajornartorsiutit isumaginissaannut nunani tamalaani malittarisassartaqarluni.

Inatsisartut akuersissuteqarnerisigut immikkoortortami tassani inuussutissarsiummik sulisarisamik tutsuiginartumik isumannaarinissamut piumasaqaatit malittarisassiassallu aalajangersarniarlugit ingerlaqqissinnaalersilluta Naalakkersuisut qinnuteqarput.

Attueqqusinnngilluinnarneq pillugu

Kalaallit Nunaanni Aatsitassat pillugit Siunnersuisoqatigiinnit innersuussissutip aamma Naalakkersuisut naalagaaffiullu akornanni isumaqatigiissutip kingornatigut aatsitassarsiornermut akuersissutitut nalinginnaasumik piomasaaqatitut "attueqqusinnngilluinnarneq" tamanna ilanngunneqarpoq. Manna tikillugu iliuuserisartagaq naapertorlugu siusinnerusukkut akuersissutini pinngoqqaatit qingnornillit ilanngunneqanninnissaat aamma pisarsimavoq.

Taamaattorli taamanikkut Inatsisartuusuni "attueqqusinnngilluinnarneq" eqqunneqassanera isumaqatiginninniutigineqarsinnaananiluunniit aalajangiunneqarsinnaanngilaq.

Namminersornermut inatsimmi § 1-ip nassatarivaa suliaqarfiit tiguneqartut iluini Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliortuullutillu inatsisinik atortitsisuunissaat. Aatsitassarsiorfiusumik Kalaallit Nunaat tigusinnissimavoq, taamaalillutillu atortussianik qingnornilinnik piiasoqarnissaq pillugu apeqqutini Namminersorlutik Oqartussat politikkip allanngortissimanera pillugu aalajangiussinissaminut piginnaaneqarput.

Aatsitassarsiorfiusumik tigusinerup kingornatigut 2010-mi Naalakkersuisut nalinginnarmik piomasaaqatit allanngortinnissaat akuersissutigaa, taamaalilluni nalinginnaasumik tunngaviusutut qingnornit sinnerlugit pinngoqqaatinik qingnornilinnik ujartuinissaq periarfissinneqarluni. Iliuserisanilli allannguut tamanna pinngoqqaatinik qingnornilinnik atuinissamut Pisinnaatitaaffeqartup akuersissuteqarfigineranik nalunaarnissamut pisinnaaffimmik nassataqartitsinngilaq. Radioaktiviteti pinngortitap ilagivaa, radioaktivitillu ajornartorsiuteqarfilinnik aatsitassarsiorlunilu aatsitassanik piiaanermik suliniutinik tunngavigisatut itigartitsuarneq erseqqissumik aatsitassarsiornermi ilippaanaataasumik annikillisaassaaq. Taamaattorli uranimik aatsitassarsiorfinnut akuersissutinik nalunaaruteqartarnenut Naalakkersuisut itigartitsinissamut pisinnaatitaaffimminnik attassiniarput, tassalu uranimik piianeq piiaanissamik suliarisassap aallartissarnissaanut pingaarnertut tunngaviugaangat. Paarlattuanik uranip saniatigut tunisassiarineratut ilaatillugu, tassalu aatsitassarsiornermi suliniummut uranimik piiaanissaq pingaarnertut siunertarineqanngikkaangat, aatsitassanik piiaanermik suliniutinik tunngavigisassatut itigartitsisarnissamut Naalakkersuisut tunngavigisassanik takusaqarsinnaanngillat.

Uranip avammut tuninerani nunani tamalaani pisussaaffigisat

Immikkoortoqarfimmi politikkip allanngortinnissaa pillugu aalajangiussigutta danskini naalakkersuisunik Naalakkersuisut suleqatigiinnermik ingerlatseqqissapput, naalagaaffiup nalinginnaasumik nunanut allanut isumannaallisaanermullu politikkimik naapertuutsilluni, ilanngullugillu immikkoortortami nunani tamalaani malittarisassanik naapertuutsitsilluni atortussianik qingnornilinnik piianeq avammullu tunisinerit isumannaarnissaat siunertaralugit.

Immikkoortortap iluani nunani tamalaani pisussaaffigisat sorliit, kiisalu Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni malittarisassiassat sorliit atuutereernersut pivisorpalaartumik nalunaarsornissaannik isumaginnittussamik danskini/kalaallini ministereqarfinnit suleqatigiissitat pilersinneqarsimapput.

Inatsisartut 2012-imi ukiakkut ataatsimiinneranni (UKA 2012-imi) attueqqusinnngilluinnarnermik politikkimik naleqqussaanerup sunniutaanik qulaajaasumik nalunaarusiortussanik suleqatigiinnik immikkut ilisimasalinnik suligasuartussanik, nakerisarsiunngitsunik Naalakkersuisut pilersitsinissaannik peqqusisumik aalajangiussassatut siunnersuummik Inatsisartut akuersipput.

Aalajangiussassatut siunnersuutip malitseqartinnissaannik Naalakkersuisut aalajangiussisimapput, Inatsisartunilu ilaasortanut agguaanneqartumik nalunaarummik suliaqartoqarsimavoq.

Ilaatigut 'sakkut atomitortut siammarneqannginnissaannik' isumaqatigiissummut naleqqiullugu Kalaallit Nunaanni atuuttunngortitaasussanik nunani tamalaani atomip nukinga pillugu ataatsimiititaliarsuarmit (Den internationale Atomenergikommission (IAEA)) uranip avammut tunineqarnerani nunanut tamalaanut isumannaallisaanermut malittarisassiaqarpoq. Nunani tamalaani isumaqatigiissutit tamarmik malittaralugillu naapertuutsinneqassapput, pinngoqqaatinillu qinngornilinnik atuneq taamaallaat pissaq isumannaallisaanikkut, peqqissutsikkut avatangiisinullu tunngatillugu isumannaatsuutinneqarsinnaappat.

Tamatuma kingunerisaanik Det Internationale Atomenergiagenturimit piumasaqaatissatut inississorneqarsimasut najoqqutarinnissaannut avammut tunisinermi nakkutilliisarfiliorinissamut suut pisariaqartinneqartunik danskini naalakkersuisunik suleqateqartuarlutik Naalakkersuisut isumaginissapput.

Nunani tamalaani iliuuserisartakkat pitsaanerpaat naapertuutsinnerisigut avatangiisinut, isumannaallisaanermut peqqissutsimullu tunngatillugu uranisionerup isumannaatsumik pisinnaanera nunanit tamalaanit misilittakkat paatsuugassaanngitsumik takutikkaat Naalakkersuisut isumaqarput.

Uranimik pinngoqqaatinillu qinngornilinnik allanik atuinissamut siunissami inatsisiliornerit
Pinngoqqaatit qinngornillit atornissaannut inatsisiliornermut pingaarnertut malittarisassiaqarfittut Aatsitassanut ikummatissanullu Inatsisip atorneqassanera Naalakkersuisut naliliiffigaat. Taamaattorli uranimik aatsitassanillu qinngornilinnik allanik atuinermut avammullu tunisinermut tunngatillugu nunani tamalaani malittarisassiani Kalaallit Nunaanni pisinnaatitaaffiit erseqqissumik piviusunngortinnissaat isumannaarniarlugit inatsimmi allannguutit ataasiakkaat pisariaqartinneqarsinnaassapput. Aammattaaq aatsitassanut ikummatissanullu inatsit naapertorlugu nalunaarutit atuutsilernerini aamma atortussiassat qinngornillit atornissaannut akuersissutinik nalunaaruteqarnermi immikkut ittunik pingaarutilinnik akuersissutinik aalajangersaanerni erseqqinnerusumik aalajangersagaasut aalajangersaavigineqassapput. Aatsitassanut ikummatissanullu Inatsit naapertorlugu isumannaallisaanermut, peqqissutsimut avatangiisinullu tunngatillugit suliarisat tamarmik nunani tamalaani pitsaanerpaamik ingerlattakkanut naapertuutsillugit suliarineqassapput. Taamaattumik pinngoqqaatinik qinngornilinnik atuinissaq pineqarpat ingammik IAEA-mi najoqqutassat malittarisassiallu suliarisat ingerlanneqarnerannut tunngavigineqassapput.

Innersuussineq

Taamaattumik qulaani pineqartut tunngavigalugit uranimik atortussiassanillu qinngornilinnik allanik atuinissamik "attueqqusinngilluinnarnerup" atorunnaarsinnissaanik Inatsisartut akuersissutigissagaat Naalakkersuisut innersuutigaat. Malittarisassiassat inissippata uranimik atortussiassanillu qinngornilinnik allanik, uranip saniatigut tunisassiassatut akuuffigisaanik atuinissamut akuersissutit nalunaarutigisarnissaannut tunngavissaqalissaaq.

Tamanna ilutigalugu ingammik immikkoortortani aatsitassanik pinngoqqaatinik qinngornilinnik
imaqartunik atuisoqarfissanut qanittuni illoqarfinni nunaqarfinnilu innuttaasunut
paasissutissiinermik innuttaasunillu suliaqarfigalugu ilanngussuineramik sakkortusisamik
iliuserisamik aalajangiussassatut siunnersuutip akuersissutiginerata malitseqartinnissaa
Naalackersuisut innersuussutigivaat.